

Univerza v Mariboru

Pravna fakulteta

Sofinancira program
Evropske unije
Erasmus+

ERASMUS+
JEAN MONNET KATEDRA ZA ENERGETSKO PRAVO IN POLITIKO:
REGULACIJA ENERGETSKEGA TRGA, KONKURENCA IN KLIMATSKE SPREMEMBE

PRISTOJNOSTI EVROPSKE UNIJE NA ENERGETSKEM PODROČJU: IZBRANE TEME

IZR. PROF. DR. ALEŠ FERČIČ
ales.fercic@um.si

PREGLED VSEBIN

[prva raven]

**PRISTOJNOST KOT IZHODIŠČE ZAKONITEGA DELOVANJA
(INSTITUCIJ) EVROPSKE UNIJE IN (ORGANOV) DRŽAV ČLANIC**

VPRAŠANJA PRISTOJNOSTI NA PODROČJU ENERGETIKE

**PRISTOJNOST
KOT IZHODIŠČE ZAKONITEGA DELOVANJA
(INSTITUCIJ) EVROPSKE UNIJE IN
(ORGANOV) DRŽAV ČLANIC**

PRISTOJNOST KOT IZHODIŠČE ZAKONITEGA DELOVANJA [1]

[*razmejitev pristojnosti*]

- Razmejitev pristojnosti med Evropsko unijo in državami članicami:
 - > države članice ohranijo vse pristojnosti, ki s Pogodbama niso dodeljene Evropski uniji:
 - čl. 4 PEU
 - ~ PEU in PDEU, ki ju oblikujejo in soglasno sprejmejo države članice, kot edino sredstvo za dodelitev pristojnosti Evropski uniji,
 - ~ kompetenca o kompetenci glede presoje domnevne prekoračitve pristojnosti?
 - ~ čl. 4 PEU ni samozadosten, temveč se navezuje na čl.: 1 in 5 PEU;
 - > za ‚eksterno‘ (vertikalno) razmejitev pristojnosti med Evropsko unijo in državami članicami velja načelo prenosa pristojnosti:
 - čl. 5 (1) in 5 (2) PDEU,
 - Evropska unija kot ‚škatla‘, ki je prazna, dokler je države (članice) ne (na)polnijo, s čemer se samoomejujejo glede izvajanja svojih suverenih pravic,
 - ~ izvorne vs. izvedene pristojnosti.

PRISTOJNOST KOT IZHODIŠČE ZAKONITEGA DELOVANJA [2]

[*razmejitev pristojnosti*]

- Načelo prenosa pristojnosti:
 - > čl. 5(1) in 5(2) PDEU,
 - > Evropska unija deluje le v mejah pristojnosti, ki so jih s Pogodbama nanjo prenesle države članice za uresničevanje ciljev, določenih v Pogodbah,
 - čl. 5 PEU
 - ~ naslovnik je Evropska unija oziroma njene vse njene institucije in druga telesa, ki pri svojem delovanju pazijo, da ne prekoračijo pristojnosti, kar med drugim kaže hierarhično razmere aktov institucij Evropske unije do PEU in PDEU oziroma nasploh primarnega prava Evropske unije,
 - ~ pozitivna legaliteta; podlaga za delovanje:
 - * eksplicitna, implicitna,
 - * čl. 352 PDEU (gl. stroge pogoje); klavzula fleksibilnosti,
 - ~ negativna legaliteta; meje delovanja,
 - ~ izvorna pristojnost je v domeni držav članic, ki z dodelitvijo določene pristojnosti Evropski uniji zožijo polje lastnih pristojnosti:
 - * izključne pristojnosti držav članic; čl. 4, 5(2) PEU,
 - * neizključne (deljene in podporne) pristojnosti Evropske unije in držav članic; 2(2) in 4 ter 2(5) in 6 PDEU,
 - * izključne pristojnosti Evropske unije; 2(1), 3 in 329(1) PDEU.

PRISTOJNOST KOT IZHODIŠČE ZAKONITEGA DELOVANJA [3]

[razmejitev pristojnosti]

- Načelo ‚interne‘ (horizontalne) delitve oblasti med institucijami Evropske unije:
 - > sistem zavor in ravnovesij,
 - > Evropska unija ni država, zato je pri delitvi oblasti na zakonodajno, sodno in izvršilno, mogoče opaziti nekatere (organizacijske) posebnosti z ozirom na države, vezane zlasti na obstoj in funkcije Evropskega sveta in Sveta Evropske unije (skozi obe telesi države članice uveljavljajo svoje nacionalne interese),
 - > institucije Evropske unije in njihove pristojnosti
 - čl. 15(1) PEU:
 - ~ Evropski parlament,
 - ~ Evropski svet,
 - ~ Svet Evropske unije,
 - ~ Evropska komisija,
 - ~ Sodišče Evropske unije,
 - ~ Evropska centralna banka,
 - ~ Računsko sodišče.
 - čl. 15(2) PEU:
 - ~ vsaka institucija deluje v mejah pristojnosti, ki so ji dodeljene s Pogodbama, in v skladu s postopki, pogoji in cilji, ki jih določata Pogodbi. Institucije med seboj lojalno sodelujejo.

PRISTOJNOST KOT IZHODIŠČE ZAKONITEGA DELOVANJA [4]

[*izvajanje pristojnosti*]

- Načelo subsidiarnosti:
 - > čl. 5(1) in 5 (3) PEU (za vse akte) ter Protokol (št. 2) o uporabi načel subsidiarnosti in sorazmernosti (za zakonodajne akte),
 - > načelo subsidiarnosti velja glede aktov Evropske unije, ki se sprejemajo na področjih, kjer Evropska unija nima izključne pristojnosti:
 - gl. čl. 3-6 PDEU v zvezi s čl. 2 PDEU (in Protokolom (št. 25) o izvajanju deljenih pristojnosti),
~ opomba: Sodišče Evropske unije ne ‚konkurira‘ nacionalnim sodiščem,
 - > Evropska unija deluje na področjih, ki niso v njeni izključni pristojnosti, le če in kolikor DČ ciljev predlaganih ukrepov ne morejo zadovoljivo doseči na nacionalni, regionalni ali lokalni ravni, temveč se zaradi obsega ali učinkov predlaganih ukrepov lažje dosežejo na ravni Evropske unije,
 - > posebnosti glede zakonodajnih aktov Evropske unije:
 - posvetovanja,
 - obrazložitev osnutka predloga,
 - obrazloženo mnenje držav članic glede skladnosti osnutka predloga z načelom subsidiarnosti,
 - dolžnost ponovne preučitve osnutka predloga,
 - tožba zaradi kršitve načela subsidiarnosti, ki se vloži pred Sodiščem Evropske unije.

PRISTOJNOST KOT IZHODIŠČE ZAKONITEGA DELOVANJA [5]

[izvajanje pristojnosti]

- Načelo sorazmernosti:
 - > čl. 5(1) in 5(4) PEU ter Protokol (št. 2) o uporabi načel subsidiarnosti in sorazmernosti,
 - > ukrepi Evropske unije, tj. ukrepi vsake institucije in drugih teles Evropske unije, na vseh področjih, kjer imajo pristojnost, torej tudi izključno pristojnost, vsebinsko in formalno ne smejo presegati tistega, kar je potrebno za doseganje ciljev Evropske unije:
 - cilji, določeni v PEU in PDEU, so legitimni cilji,
 - ukrepi morajo biti:
 - ~ primerni in nujni, poleg tega pa morajo njihovi pozitivni učinki prehtati negativne učinke,
 - ~ prej navedeno velja tako glede vsebine kot oblike opazovanega ukrepa.

PRISTOJNOST KOT IZHODIŠČE ZAKONITEGA DELOVANJA [6]

[nekatera druga načela, relevantna z vidika pristojnosti]

- Druga neposredno in posredno relevantna načela glede pristojnosti:
 - > načelo nacionalne institucionalne avtonomije (in njegove meje)
 - > načelo nacionalne postopkovne avtonomije (in njegove meje)
 - > načelo spoštovanja nacionalne identitete držav članic
 - > načelo spoštovanja temeljnih državnih funkcij
 - > načelo lojalnega sodelovanja.

IZBRANA VPRAŠANJA GLEDE PRISTOJNOSTI NA PODROČJU ENERGETIKE

VPRAŠANJA PRISTOJNOSTI NA PODROČJU ENERGETIKE [1]

[pravne podlage]

- Čl. 4(2) PDEU
 - > deljena pristojnost velja (tudi) za področje energije in okolja ter vseevropska omrežja (in za notranji trg)
 - > čl. 4(1) PDEU in čl. 3 PDEU:
 - kakšen je pomen izključne pristojnosti za določanje pravil o konkurenci, ki so potrebna za delovanje notranjega trga?
 - ~ Protokol 27 o notranjem trgu in konkurenci izrecno izpostavlja čl. 352 PDEU
 - pozitivna in negativna integracija na področju energetike.
- Čl. 352 PDEU
 - > klavzula fleksibilnosti
 - gl. tudi izjavi 41 in 42 k Lizbonski pogodbi.
- Ostale pravne podlage
 - > čl.: 122(1), 170(1), 192(2)(c), 194 PDEU
 - > protokoli: 3
 - > izjave: 35.

VPRAŠANJA PRISTOJNOSTI NA PODROČJU ENERGETIKE [2]

[ključni akterji na ravni Evropske unije]

- Ključni akterji na ravni Evropski unije so zlasti:
 - > Evropska komisija
 - DG ENER
 - > Evropski parlament
 - Odbor za industrijo, raziskave in energijo
 - > Svet Evropske unije
 - Odbor za promet, telekomunikacije in energijo
 - > Sodišče Evropske unije
 - > Evropski ekonomsko-socialni odbor
 - Promet, energija, infrastruktura in informacijska družba
 - > Odbor regij
 - Komisija za okolje, podnebne spremembe in energijo (ENVE)
 - > Agencije EU
 - Agencija za oskrbo Euratom
 - Agencija za sodelovanje energetske regulatorjev
 - Fuzija za energijo
 - Izvajalska agencija za inovacije in omrežja (INEA)
 - Izvajalska agencija za mala in srednja podjetja (EASME).

VPRAŠANJA PRISTOJNOSTI NA PODROČJU ENERGETIKE [3]

[ključni akterji na ravni Republike Slovenije]

- Ključni akterji na ravni Republike Slovenije so zlasti:
 - > Ministrstvo za infrastrukturo
 - Direktorat za energijo
 - > Državni zbor Republike Slovenije (in Državni svet Republike Slovenije)
 - > Sodišča, zlasti Upravno sodišče in Vrhovno sodišče
 - > Agencija za energijo
 - > Agencija za varstvo konkurence
 - > Tržni inšpektorat.

VPRAŠANJA PRISTOJNOSTI NA PODROČJU ENERGETIKE [4]

[vertikalna razmerja]

- Vertikalna razmerja, do katerih prihaja na področju energetike, so številna, zlasti pa so zanimiva razmerja med:
 - > Evropsko komisijo in Agencijo za energijo
 - > Evropsko komisijo in Agencijo za varstvo konkurence
 - > Agencijo za sodelovanje energetske regulatorjev in Agencijo za energijo.